

COI Focus

AFGHANISTAN

De aanslag van 18 april 2015 op New Kabul Bank in Jalalabad

30 april 2015

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele asielaanvragen. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van de asielaanvraag. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen.

De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual asylum applications. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the asylum application. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inleiding

Deze COI Focus is een addendum bij de COI Focus *Veiligheidssituatie Jalalabad* van 10 maart 2015. Deze COI Focus analyseert de aanslag op het filiaal van de New Kabul Bank in Jalalabad op 18 april 2015. Er wordt onderzocht wie achter de aanslag zou kunnen zitten en of het om een uitzondering gaat of de (be)vestiging van een patroon, zoals beschreven in de COI Focus Veiligheidsanalyse Jalalabad van 10 maart 2015. Daarin wordt onder meer gesteld dat "veruit de belangrijkste tactiek van de opstandelingen in Jalalabad het gebruik van *improvised explosive devices* (geïmproviseerde bommen of IED's) is. Daarbij valt het veelvuldig gebruik op van de zogenaamde magnetische IED's (MIED's). Dat zijn kleine zelfgemaakte springtuigen die met behulp van magneten op de wagens van het beoogde doelwit worden bevestigd en vanop afstand tot ontploffing kunnen worden gebracht. Het doelwit van deze IED's zijn bijna zonder uitzondering de wagens van de Afghaanse veiligheidsdiensten en hooggeplaatste overheidsmedewerkers, zoals een rechter of een provincieraadslid. Hoewel deze tactiek per definitie erg doelgericht is, zijn deze aanslagen niet vrij van burgerslachtoffers, omwille van het gebruik ervan in de drukbevolkte stedelijke omgeving, zoals bij een busstation of in de omgeving van een school. Het gebruik van (M)IED's valt vooral op in de tweede helft van de rapporteringsperiode, in het najaar en de winter van 2014-2015."

Verder stelt deze COI Focus ook dat "er in Jalalabad ook enkele zelfmoordaanslagen en complexe aanslagen plaatsvonden. Om complex te zijn moet een aanslag volgens United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA) aan volgende voorwaarden voldoen: het moet een doelbewuste en gecoördineerde aanslag zijn, uitgevoerd door meer dan één strijder en waarbij een zelfmoordaanslag wordt gepleegd in combinatie met minstens één andere aanvalstechniek.¹ Deze aanslagen passen zonder uitzondering in het patroon dat zich de laatste jaren heeft gevestigd in de grote steden in Afghanistan: complexe aanslagen tegen *strategische* doelwitten. Met *strategische* doelwitten worden overheidsgebouwen, gebouwen van de Afghaanse veiligheidsdiensten en plaatsen met een internationale diplomatieke, militaire, humanitaire, supranationale of andere aanwezigheid bedoeld."

Feiten

Op zaterdag 18 april 2015 blies een zelfmoordterrorist zichzelf op te midden van een menigte wachtenden aan het filiaal van de New Kabul Bank aan het Kukhaberatplein in Jalalabad.² De wachtenden waren volgens persbronnen in hoofdzaak overheidsmedewerkers die er stonden aan te schuiven voor de uitbetaling van hun loon.³ Er waren leden van de Afghaanse veiligheidsdiensten bij (in burger), maar ook civiele overheidsmedewerkers en andere burgers.⁴ Er vielen meer dan dertig doden onder deze wachtenden en meer dan 100 gewonden.⁵ Deze aanslag is volgens verschillende media de dodelijkste zelfmoordaanslag in Afghanistan in 2015 tot nu toe.⁶

Volgens Kate Clark en Borhan Osman van het Afghanistan Analysts Network (AAN) ontplofte ongeveer terzelfder tijd een bom aan het schrijn van Dolakai Baba met twee burgerdoden tot gevolg en werd een bom aan het lokaal filiaal van de Afghaanse Centrale Bank (Da Afghanistan Bank) onschadelijk gemaakt, vlakbij het geviseerde filiaal van de New Kabul Bank.⁷ Volgens de provinciale politiechef Fazal Ahmad Sherzad, geciteerd door Al Jazeera, was er wel degelijk een ontploffing aan

¹ UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), 30/07/2013, p.16, [url](#),

² Khaama Press, 22/04/2015, [url](#)

³ Al Jazeera, 19/04/2015, [url](#) ; Reuters, 18/04/2015, [url](#)

⁴ Clark K., Osman B., 22/04/2015, [url](#) ; Tolonews, 19/04/2015, [url](#)

⁵ New York Times, 18/04/2015, [url](#)

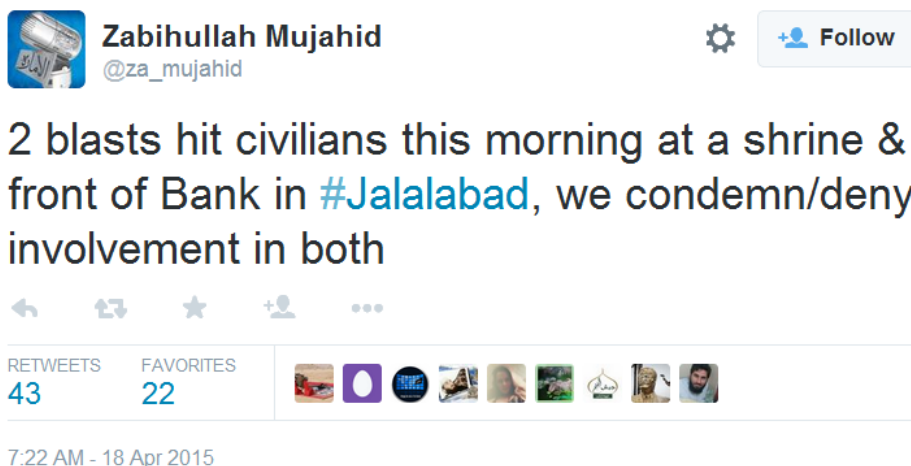
⁶ New York Times, 18/04/2015, [url](#) ; Agence France-Presse, 19/04/2015, [url](#)

⁷ Clark K., Osman B., 22/04/2015 [url](#)

het Da Afghanistan Bank-filiaal en vielen er geen slachtoffers bij de aanslag op het schrijn.⁸ Volgens politiebronnen geciteerd door Reuters was de tweede ontploffing een gecontroleerde ontploffing.⁹

Daders

De woordvoerder van de Taliban, Zabihullah Mujahid, veroordeelde de aanslag op Twitter en ontkende elke Taliban-betrokkenheid.¹⁰

Zabihullah Mujahid @za_mujahid Follow

2 blasts hit civilians this morning at a shrine & front of Bank in #Jalalabad, we condemn/deny involvement in both

RETWEETS 43 FAVORITES 22

7:22 AM - 18 Apr 2015

Aan Reuters herhaalde de Talibanwoordvoerder zijn veroordeling van de aanslag, die hij bestempelde als een "boosaardige daad" ("an evil act").¹¹

Volgens AAN-onderzoekers Clark en Osman werd de aanslag opgeëist op een Facebookpagina op naam van Shahidullah Shahid. In drie Facebookberichten kort na elkaar eiste iemand de drie aanslagen in Jalalabad van die ochtend en een vierde in het naburige district Behsud op. Volgens Clark en Osman gebeurde dit kort na de feiten.¹² Shahidullah Shahid (*nom de guerre* van Sheikh Maqbool) is de voormalige woordvoerder van de Pakistaanse Taliban (Tehrik-e Taliban Pakistan, TTP), die in oktober 2014 trouw heeft gezworen aan de leider van de Islamitische Staat (IS) Abu Bakr al-Baghdadi en om die reden kort daarna uit de TTP is gezet door haar leider Mullah Fazlullah.¹³ In een videoboodschap van Shahidullah Shahid die in januari 2015 online werd gezet, zweerde Shahid, samen met enkele andere Pakistaanse Talibancommandanten, trouw aan IS. Het betrof volgens analist Borhan Osman de vijfde keer dat deze groep een link probeerde te leggen met IS. Shahid uitte volgens Osman wanhopig zijn verwachting dat IS zijn vraag tot aanhechting bij IS positief zou beantwoorden.¹⁴

De Afghaanse president Ashraf Ghani bevestigde diezelfde dag dat "Daesh" (Arabische benaming voor IS) de aanslag heeft opgeëist.¹⁵

⁸ Al Jazeera, 19/04/2015, [url](#)

⁹ Reuters, 18/04/2015, [url](#)

¹⁰ Zabihullah Mujahid (@za_mujahid), 18/04/2015, [url](#)

¹¹ Reuters, 18/04/2015, [url](#)

¹² Clark K., Osman B., 22/04/2015, [url](#)

¹³ Reuters, 21/10/2014, [url](#); Rafiq, A., 24/10/2014, [url](#)

¹⁴ Osman B., 12/02/2015, [url](#)

¹⁵ Agence France-Presse, 19/04/2015, [url](#)

Echter, geciteerd door de Amerikaanse nieuwssite The Daily Beast, ontkende Sheikh Muslim Dost betrokkenheid bij de aanslag in Jalalabad en veroordeelde deze eveneens.¹⁶ Sheikh Muslim Dost is een oude salafist wiens banden met de Taliban onduidelijk zijn, poëet, voormalig gevangene van Guantanamo Bay gevangene en heeft volgens een artikel op de website Long War Journal in juli 2014 al zijn trouw aan al-Baghdadi gezworen.¹⁷ Volgens een artikel in de Pakistaanse krant *Dawn* is hij zelfs aangeduid als leider van de IS in Khorasan (een historisch gebied dat zich ruwweg over Iran, Afghanistan, Pakistan en gebieden in Centraal-Azië uitstrekt).¹⁸ In de videoboodschap van januari 2015 benoemde Shahidullah Shahid deze Sheikh Muslim Dost, die overigens niet in de video voorkwam, als lid van de *shura* (raad) die IS zou vertegenwoordigen in Khorasan.¹⁹ In zijn verklaring aan The Daily Beast legt Moslim Dost, door de Daily Beast aangeduid als woordvoerder van IS in Afghanistan, de schuld bij Pakistaanse "agentschappen" die de reputatie van IS willen beschadigen.²⁰

In een uitgebreide analyse van de verschillende verklaringen stellen Kate Clark en Borhan Osman van AAN dat dergelijke claims in de Afgaanse context steeds met de nodige voorzichtigheid moeten worden benaderd. Zo heeft de Taliban zich in het verleden al vaker gedistantieerd van aanslagen die "uit de hand liepen", of niet liepen volgens hun eigen gedragscode voor strijders. Bovendien, zo stellen beide analisten, liggen deze aanslagen, met de uitzondering van de aanslag op het schrijn, volledig in lijn met het patroon van de aanslagen van de Taliban. "If it had not been for the Daesh claim, no-one would have noticed anything extraordinary about them."²¹ Ze geven hierbij een reeks voorbeelden van recente aanslagen op overheidspersoneel die stonden aan te schuiven bij de bank voor hun salaris in Helmand en Kunduz. Maar nog opvallender is de aanslag in 2011 op exact hetzelfde filiaal van de (toenmalige) Kabul Bank in Jalalabad. Daarbij doodde een zelfmoordcommando volgens de cijfers van United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA) 19 burgers en maakte meer dan 100 gewonden.²² Deze aanslag, net als andere aanslagen met grote aantallen burgerslachtoffers, had toen een sterke weerslag op de publieke opinie en bleek slecht voor de reputatie van de Taliban, aldus Clark en Osman. Dat neemt niet weg dat de Taliban nog steeds een hoge tolerantie hebben ten aanzien van burgerslachtoffers, maar bij deze aanslag zou volgens beide analisten de balans militair doelwit / *collateral damage* te ver zijn doorgeslagen om te kunnen opeisen.²³

Anderzijds vond Cedoca in de geraadpleegde bronnen geen informatie die aantoont dat het opeisen door IS authentiek is, noch enig bewijs dat de Facebookaccount waarop de aanslagen werden opgeëist wel degelijk Shahidullah Shahid toebehoort. Daarenboven is het volgens de AAN-analisten niet zijn gebruikelijke manier van communiceren: daar waar hij de pers meestal contacteert via de telefoon en Arabisch spreekt, waren de Facebookposts van 18 april 2015 in het Pashtu. Lokale journalisten, geciteerd door AAN, ontvingen een telefoontje van iemand die zich voordeed als Shahid en die de aanslagen opeiste. De journalisten stelden dat de stem veel jonger klonk dan normaal en sprak met een lokaal accent uit Nangarhar. Shahid zelf is echter afkomstig uit de Federally Administered Tribal Areas (FATA) in Pakistan en gebruikt normaal het Arabisch in zijn contacten met de pers.²⁴

¹⁶ The Daily Beast, 21/04/2015, [url](#)

¹⁷ Long War Journal, 22/11/2014, [url](#)

¹⁸ Dawn, 14/11/2014, [url](#)

¹⁹ Osman B., 12/02/2015, [url](#)

²⁰ The Daily Beast, 21/04/2015, [url](#)

²¹ Clark K., Osman B., 22/04/2015, [url](#)

²² UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), 04/02/2012, [url](#)

²³ Clark K., Osman B., 22/04/2015, [url](#)

²⁴ Clark K., Osman B., 22/04/2015, [url](#)

J.M. Berger, Amerikaans analist en auteur van twee boeken over IS, stelde in een interview met Agence France Presse (AFP) dat voorzichtigheid geboden is, zolang de officiële kanalen van IS de aanslag niet hebben opgeëist.²⁵ Amrullah Saleh, voormalig directeur van de Afghaanse inlichtingendienst National Directorate of Security (NDS), stelde in hetzelfde artikel dat er geen harde bewijzen zijn dat IS achter deze aanslag zou zitten.²⁶ Hij beweert op Twitter, en geciteerd in *The Economist*, dat de Taliban samen met de Pakistaanse inlichtingendienst Inter-Services Intelligence (ISI) achter deze aanslag zitten.²⁷

Bovendien bestempelen de analisten van AAN de claim van Moslim Dost in de Daily Beast dat IS in Khorasan niet achter deze aanslag zit, eveneens als oncontroleerbaar en van bedenkelijke autoriteit.²⁸

Op 29 april 2015 nam Cedoca per e-mail contact op met een Westerse veiligheidsanalist die al jaren werkzaam is in Kabul en de veiligheidssituatie op de voet volgt. Cedoca stelde hem met verwijzing naar de aanslag volgende vragen: "do you have any idea on who's behind it? And do you think we may expect more of these indiscriminate attacks to come to Jalalabad?" Zijn antwoord van 29 april 2015 luidde als volgt: "I would not call the Jbad bombings as 'indiscriminate' – they clearly knew what they were doing. Our most authoritative info at this stage is that it was a TTP [Tehrik-e Taliban Pakistan] group previously linked to AQ [Al Qaeda]. If it was intended to be black propaganda against IS the smart money would be on ISI or TB [Taliban] themselves – regardless of their very speedy denunciation, they are quite capable of it (as the Feb 2011 attack at the same location showed). The old and bold – TB, HQN [Haqqani Network], IMU [Islamic Movement of Uzbekistan], TMJ [Taj Mir Jawad] & occasionally HiG [Hezb-i Islami /Gulbuddin] are still the real entities with real capabilities."²⁹

Samenvatting

Op 18 april 2015 vond een zeer gewelddadige aanslag plaats in Jalalabad. De doelwitten van deze zelfmoordaanslag waren Afghaans veiligheidspersoneel en andere overheidsmedewerkers die aan de bank stonden aan te schuiven om hun loon af te halen. Er vielen meer dan 30 doden en meer dan 100 gewonden.

Hoewel de Taliban de aanslag veroordeelden en Islamitische Staat in Khorasan de aanslag opeisten, is het volgens analisten weinig waarschijnlijk dat dit met de waarheid overeenstemt. Wie wél achter de aanslag zit, is tot nu toe onduidelijk.

De aanslag is geen uitzondering. Verschillende aanslagen in het verleden, zelfs een op dezelfde plaats in 2011, hadden hetzelfde doelwit en dezelfde *modus operandi*.

²⁵ Agence France-Presse, 19/04/2015, [url](#)

²⁶ Agence France-Presse, 19/04/2015, [url](#)

²⁷ Amrullah Saleh (@AmrullahSaleh1), 19/04/2015, [url](#); The Economist, 21/04/2015, [url](#)

²⁸ Clark K., Osman B., 22/04/2015, [url](#)

²⁹ Westers veiligheidsanalist in Kabul, e-mail, 29/04/2015

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Westers veiligheidsanalist in Kabul, e-mail, 29/04/2015

Geschreven en audiovisuele bronnen

Agence France-Presse (AFP) via Afghanistan News Centre, *Islamic State or Taliban? Either way, fear stalks war-weary Afghanistan*, 19/04/2015, <http://www.afghanistannewscenter.com/news/2015/april/apr192015.html#a5> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Al Jazeera, *Afghan leader blames ISIL for deadly Jalalabad bombings*, 19/04/2015, <http://www.aljazeera.com/news/asia/2015/04/deadly-suicide-bombing-hits-afghanistan-jalalabad-150418053431815.html> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Amrullah Saleh (@AmrullahSaleh1), *#Afg By attributing 18/04/15 massacre at Jalalabad to ISIS, Pak & Taliban can't cleanse themselves & fool Afghans.They are culprits & guilty*, 19/04/2015, <https://twitter.com/AmrullahSaleh1/status/589656641060151296> [geraadpleegd op 30/04/2015]

Clark K., Osman B., *First wave of IS attacks? Claim and denial over de Jalalabad bombs*, 22/04/2015 <https://www.afghanistan-analysts.org/first-wave-of-is-attacks-claim-and-denial-over-the-jalalabad-bombs/> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Dawn (Sherazi Z.S.), *Islamic State footprints surface in parts of Bannu*, 14/11/2014, <http://www.dawn.com/news/1144256/islamic-state-footprints-surface-in-parts-of-bannu> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Khaama Press (Adeel M.), *ISIS (Daesh) denies involvement in Jalalabad suicide attack*, 22/04/2015, <http://www.khaama.com/isis-daesh-rejects-involvement-in-jalalabad-suicide-attack-9391> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Long War Journal (Joscelyn T.), *Ex-Gitmo 'poet' now recruiting for Islamic State in Afghanistan and Pakistan*, 22/11/2014, <http://www.longwarjournal.org/archives/2014/11/ex-gitmo-poet-now-re.php> [geraadpleegd op 29/04/2015]

New York Times (Alokozay K., Nordland R.), *Afghan President Blames ISIS for a Bombing*, 18/04/2015, http://www.nytimes.com/2015/04/19/world/asia/afghanistan-jalalabad-suicide-bombing-bank.html?_r=0 [geraadpleegd op 29/04/2015]

Osman B., *The shadows of Islamic State in Afghanistan. What threat does it hold?*, 12/02/2015, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-shadows-of-islamic-state-in-afghanistan-what-threat-does-it-hold/> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Rafiq A., *Islamic State Defections Fracture Pakistan Taliban*, The Diplomat, 24/10/2014, <http://thediplomat.com/2014/10/islamic-state-defections-fracture-pakistan-taliban/> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Reuters (Sherzad R.), *Afghan blast kills 33; president blames Islamic State*, 18/04/2015, <http://www.reuters.com/article/2015/04/18/us-afghanistan-blast-idUSKBN0N904620150418> [geraadpleegd op 29/04/2015]

Reuters (Golovnina M.), *Pakistani Taliban sack influential spokesman as divisions grow*, 21/10/2014, <http://www.reuters.com/article/2014/10/21/us-pakistan-taliban-idUSKCN0IA1EC20141021> [geraadpleegd op 29/04/2015]

The Daily Beast (Youssef N.A.), *ISIS now says it didn't bomb Afghanistan*, 21/04/2015, <http://www.thedailybeast.com/articles/2015/04/21/isis-now-says-it-didn-t-bomb-afghanistan.html> [geraadpleegd op 29/04/2015]

The Economist, *Raising the Black Flag*, 21/04/2015, http://www.economist.com/news/asia/21649054-raising-black-flag?fsrc=scn/tw_ec/raising_the_black_flag [geraadpleegd op 30/04/2015]

Tolonews (Noori R.), *Family grieves loss of two sons in Jalalabad attack*, 19/04/2015, <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/19137-family-grieves-loss-of-two-sons-in-jalalabad-attack> [geraadpleegd op 29/04/2015]

UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), Afghanistan. *Annual Report 2011. Protection of Civilians in Armed Conflict*, 04/02/2012,
http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/Documents/UNAMA%20POC%202011%20Report_Final_Feb%202012.pdf

Zabihullah Mujahid (@za_mujahid), *2 blasts hit civilians this morning at a shrine & front of Bank in #Jalalabad, we condemn/deny involvement in both* [Twitter post] 18/04/2015,
https://twitter.com/za_mujahid/status/589297882739515392 [geraadpleegd op 29/04/2015]